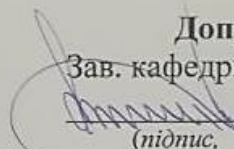

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

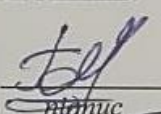
Агробіотехнологічний факультет

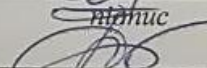
Спеціальність 205 «Лісове господарство»

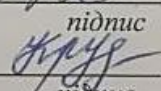
Допускається до захисту
Зав. кафедри лісового господарства
 (підпис, вчене звання, прізвище, ініціали)
« 14 » листопада 20 24 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
МАГІСТРА

«ОЦІНКА ЛІСОВІДНОВЛЕННЯ СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ У ФІЛІ
«КИЇВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ»

Виконав: Гончарук Олександр Миколайович (підпис)

Керівник: доцент Левандовська С.М. (підпис)

Рецензент доцент Крута Н.М. (підпис)
вчене звання, прізвище, ініціали

Я, Гончарук О.М., засвідчую, що кваліфікаційну роботу виконано з дотриманням принципів академічної доброчесності.

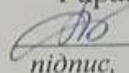
Біла Церква – 2024

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет агробіотехнологічний
Спеціальність 205 «Лісове господарство»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант ОП «Лісове господарство»

 доктор Лева́ндовська С.М.
підпис, вчене звання, прізвище, ініціали
«28» листопада 2023 р.

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу здобувачу**

Гончаруку Олександр Миколайовичу

Тема: «Оцінка лісовідновлення сосни звичайної у філії «Київське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Керівник роботи: Левандовська С.М., канд. біол. наук, доцент

Затверджено наказом ректора № 48/с від «04» листопада 2024 р.

Термін здачі здобувачем виконаної роботи
«08» листопада 2024 р.

Вихідні дані: Проект лісових культур, лісових плантацій і природного поновлення, матеріали лісовпорядкування, літературні джерела за темою роботи.

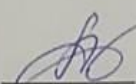
Перелік питань, які потрібно розробити:

1. Характеристика природно-кліматичних умов
2. Програма та методика проведення досліджень
3. Стан лісокультурної справи у філії
4. Ефективність лісовідновлення соснових насаджень
5. Висновки та пропозиції за результатами досліджень.

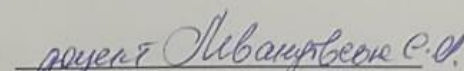
Календарний план виконання роботи

Етап виконання	Дата виконання етапу	Відмітка про виконання
Огляд літератури	Грудень 2023	Виконано
Методична частина	Січень-лютий 2024	Виконано
Дослідницька частина	Березень-серпень 2024	Виконано
Оформлення роботи	Вересень-жовтень 2024	Виконано
Перевірка на плагіат	Листопад 2024	Виконано
Попередній розгляд на кафедрі	Листопад 2024	Виконано
Подання на рецензування	Листопад 2024	Виконано

Керівник кваліфікаційної роботи

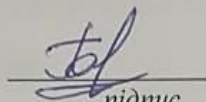

підпис

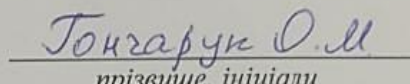

вчене звання, прізвище, ініціали

Здобувач

підпис

прізвище, ініціали

Дата отримання завдання «28» листопада 2023 р.

АНОТАЦІЯ

Гончарук О.М. Оцінка лісовідновлення сосни звичайної у філії «Київське лісове господарство» ДП «Ліси України»

Кваліфікаційна робота присвячена визначенню ефективності лісовідновлення сосни звичайної у філії «Київське лісове господарство» ДП «Ліси України» шляхом оцінювання приживлюваності, динаміки росту та продуктивності насаджень.

У результаті дослідження:

- проведено огляд літературних джерел за темою роботи;
- досліджено загальні показники лісовідновлення сосни звичайної у філії;
- визначено продуктивність штучно створених соснових насаджень;
- оцінено рівень приживлюваності лісових культур сосни звичайної залежно від строків створення;
- визначено річний приріст висоти соснових культур і встановлено тенденції росту залежно від їх віку.

Вперше в межах досліджуваної філії проведено оцінку ефективності лісовідновлення сосни звичайної.

Результати роботи сприятимуть удосконаленню практики лісовідновлення сосни звичайної у досліджуваному регіоні.

Кваліфікаційна робота викладена на 70 сторінках комп'ютерного тексту, з них 50 – основного тексту, складається з 5-ти розділів, висновків, списку використаної літератури із 41 джерела, додатків та ілюстрована 15 таблицями і 5 рисунками.

Ключові слова: лісовідновлення, лісові культури, сосна звичайна, схема змішування, приживлюваність культур.

ABSTRACT

Honcharuk O. Assessment of Scots pine reforestation in the Kyiv Forestry Branch of the State Enterprise Forests of Ukraine

The qualification work is devoted to determining the effectiveness of Scots pine reforestation in the Kyiv Forestry Branch of the State Enterprise Forests of Ukraine by assessing the survival rate, growth dynamics and productivity of plantations.

As a result of the study:

- a review of literary sources on the topic of the work was conducted;
- general indicators of Scots pine reforestation in the branch were investigated;
- the productivity of artificially created pine plantations was determined;
- the level of survival rate of Scots pine forest plantations was assessed depending on the creation dates;
- the annual increase in the height of pine plantations was determined and growth trends were established depending on their age.

For the first time, an assessment of the effectiveness of Scots pine reforestation was carried out within the studied branch.

The results of the work will contribute to the improvement of Scots pine reforestation practices in the studied region.

The qualification work is presented on 70 pages of computer text, 50 of which are the main text, consists of 5 sections, conclusions, a list of used literature from 41 sources, appendices, and is illustrated with 15 tables and 5 figures.

Key words: reforestation, forest crops, Scots pine, mixing scheme, survival of crops.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД ЛІТЕРАТУРИ.....	9
1.1. Теоретичні засади формування штучних лісових насаджень.....	9
1.2. Особливості лісовідновлення соснових насаджень.....	11
РОЗДІЛ 2. ТЕРИТОРІАЛЬНО-АДМІНІСТРАТИВНА ОРГАНІЗАЦІЯ ФІЛІЇ «КИЇВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО» ДП «ЛІСИ УКРАЇНИ» ТА УМОВИ ПРОВЕДЕННЯ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	17
2.1. Місцезнаходження та організаційна структура господарства.....	17
2.2. Природно-кліматичні умови території розташування філії	20
2.3. Економічна характеристика регіону	25
2.4. Характеристика лісового фонду.....	27
РОЗДІЛ 3. ПРОГРАМА ТА МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ.....	33
3.1. Програма дослідження.....	33
3.2. Методика дослідження.....	33
РОЗДІЛ 4. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СТВОРЕННЯ ЛІСОВИХ КУЛЬТУР СОСНИ ЗВИЧАЙНОЇ У ФІЛІЇ «КИЇВСЬКЕ ЛІСОВЕ ГОСПОДАРСТВО».....	36
4.1. Стан лісовідновлення у філії	36
4.2. Аналіз досвіду лісовідновлення сосни звичайної	38
4.3. Продуктивність лісових культур з участю сосни звичайної.....	42
4.4. Приживлюваність лісових культур сосни звичайної	45
РОЗДІЛ 5. ОРГАНІЗАЦІЯ ОХОРОНИ ПРАЦІ ТА ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ	50
5.1. Стан охорони праці на підприємстві	50
5.2. Аналіз небезпечних і шкідливих чинників на підприємстві.....	51
5.3. Аналіз пожежної безпеки	53
ВИСНОВКИ	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	57
ДОДАТКИ	60

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоус А.М., Кашпор С.М. Лісотакційний довідник. Київ: Видавничий дім «Вініченко», 2021. 424 с.
2. Вакулюк П.Г., Самоплавський В.І. Лісовідновлення та лісорозведення в Україні. Харків: Прапор, 2006. 384 с.
3. Вакулюк П.Г. Підвищення продуктивності і якості лісів України лісокультурними методами. К.: Сільгоспосвіта, 1993. 39 с.
4. Ведмідь М.М., Гавриленко А.П., Михалків В.М. Вплив агротехнічних заходів на лісові породи у лісових культурах. *Лісовий і мисливський журнал*. 2002. №4. С.11–13.
5. Ведмідь М.М., Матейчик В.І. Стан і перспективи розвитку лісокультурного виробництва. *Лісовий і мисливський журнал*. 2002. №2. С. 4–5.
6. Вишневецький А.В. Відтворення соснових лісів у борових умовах Рівненського Полісся : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: 06.03.01. Львів, 2012. 20с.
7. Генсірук С. А. Ліси України. Львів: Наук. тов. ім. Шевченка, Укр. держ. лісотехнічний університет, 2002. 496 с.
8. Гончар В.М. Лісівничі засади формування високопродуктивних березово-соснових деревостанів Західного Полісся : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г.наук : 06.03.03. Львів, 2015. 20с.
9. Гордієнко М. І., Гордієнко Н. М. Лісівничі властивості деревних рослин. К. : Вістка, 2005. 816 с.
10. Гордієнко М.І. Головецький М.П., Бузун В.О., Ірклієнко С.П.,Холод М.М. Відновлення насаджень сосни звичайної на півночі Київського Полісся. К., Житомир. Вид-во «Волинь», ПП «Рута», 2006, 158 с.
11. Гордієнко М.І., Маурер В.М., Ковалевський С.Б. Методичні вказівки до вивчення та дослідження лісових культур. К.: НАУ, 2000. 101 с.

12. Гордієнко М.І., Шаблій І.В., Шлапак В.П. Сосна звичайна: її особливості, створення культур, продуктивність : монографія. К.: Либідь, 1995. 224 с.
13. Гордієнко М.І., Шлапак В.П., Гойчук А.Ф., Рибак В.О., Маурер В.М., Ковалевський С.Б., Гордієнко Н.М.Культури сосни звичайної в Україні. К.: Вид. інституту аграрної економіки УААН, 2002. 872 с.
14. Горошко М. П. Біометрія: Навчальний посібник. Львів: Камула, 2004. 236 с.
15. Гриб В. М. Біоекологічні та технологічні основи відтворення високопродуктивних соснових насаджень в умовах Полісся України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра с.- г. Наук : 06.03.01. Київ, 2013. 37 с.
16. Грунтознавство: підручник / за ред. Д. Г. Тихоненка. К. : Вища освіта, 2005. 703 с.
17. Жидецький В.Ц., Джигирей В.С Основи охорони праці. Львів: Афіша, 2000. 348 с.
18. Закон України «Про охорону праці», 2002 р. *Урядовий кур'єр*, 2002. № 46.
19. Іванюк І.Д., Фучило Я.Д., Климчук О.О., Ганжалюк Т.С. Лісові культури: навчальний посібник. Житомир: НОВОГрад, 2022. 381 с.
20. Інструкція з проектування, технічного приймання, обліку та оцінки якос- ті лісокультурних об'єктів / Затверджено наказом Державного комітету лісового господарства України 19.08.2010 р., № 260. К.: Держкомлісгосп України, 2010. 74 с.
21. Кайдик В.Ю. Особливості створення лісових культур сосни звичайної у свіжих суборах Західного та Центрального Полісся: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук : 06.03.03. К, 2014. 21 с.
22. Карта ґрунтів України. URL: <https://superagronom.com/karty/karta-gruntiv-ukrainy#x>

23. Кирилюк О.В. Лісівничі особливості вирощування культур сосни звичайної в умовах Волинського Полісся : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук : 06.03.01. К., 2007. 20 с.
24. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96> .
25. Маринич О.М., Пархоменко Г.О., Петренко О.М., Шищенко П.Г. Удосконалена схема фізико-географічного районування України. *Український географічний журнал*. 2003. №1. С. 16–21.
26. Маурер В.М., Колодій Ю.О. Лісовідновлення на засадах екологічно орієнтованого лісівництва як основа біологічної стійкості лісів. *Науковий вісник НАУ*: зб. наукових праць. Вип. 83. Захист лісу. К.: НАУ. 2005. С. 52–58.
27. Моніторинг та підвищення стійкості антропогенно порушених лісів. Збірник рекомендацій УкрНДІЛГА. Харків: Нове слово, 2018. 304 с.
28. Настанова з відновлення лісів та лісорозведення. Український науково-дослідний інститут гірського лісництва ім. П.С.Пастернака. К. : УкрНДІГЛ, 2006. 275 с.
29. Омелянчук В.В., Вишневський А.В. Штучне лісовідновлення соснових деревостанів в умовах Українського Полісся. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2012. Вип. 22.04. С. 39-42.
30. Площі пробні лісовпорядні. Метод закладання: СОУ 02.02-37-476:2006. [Чинний від 2007-05-01]. Київ: Мінагрополітики України, 2006. 32 с.
31. Правила пожежної безпеки в лісах України: наказ Держкомлісгоспу України від 27.12.2004 № 278. URL: <https://surl.li/ozyanm>
32. Про затвердження Мінімальних вимог щодо безпеки і здоров'я на роботі працівників лісового господарства та під час виконання робіт із

зеленими насадженнями: наказ Міністерства економіки України № 17953 від 27.11.2023. URL: <https://surli.cc/chdwwc>

33. Про затвердження порядку поділу лісів на категорії та виділення особливо захисних лісових ділянок: Постанова Кабінету Міністрів України « від 16.05.2007 №733.

34. Проект організації і розвитку лісового господарства ДП «Київське лісове господарство». Ірпінь, 2023. 179 с.

35. Савущик М., Самоплавський С., Черевко І., Попков М. Вирощування соснових лісів в Українському Поліссі: *Лісовідновлення. Лісовий і мисливський журнал*. 2005. № 6. С. 18–20.

36. Ткачук В.І. Проблеми вирощування сосни звичайної на Правобережному Поліссі : монографія. Житомир, 2004. 462 с.

37. Юхновський В.Ю., Левандовська С.М., Хрик В.М. Атлас фітоіндикаторів типів лісорослинних умов Лісостепу України. Монографія. Біла Церква: “Білоцерківдрук”, 2013. 651 с.

38. Koprowski M., Zielski A., Skowronek T. Analiza przyrostu rocznych dwóch sosen (*Pinus silvestris* L.) o nietypowej budowie strzały na terenie Nadlesnictwa Borne Sulinowo. *Sylwan*. Warszawa, 2011. № 8. S. 555-562.

39. Pawicka K., Woziwoda D. Bilans martwego drewna w rezerwacie „Polesie Konstantynowskie”. *Sylwan*. Warszawa, 2011. № 12. S. 851-858.

40. Witkowska J., Lachowicz H. Zmiennosc gestosci umownej drewna sosny zwyczajnej (*Pinus silvestris* L.) w zaleznosci od wybranych czynnikow. *Sylwan*. Warszawa, 2013. № 5. S. 336-347.

41. Zajackowski J., Brzezicki B., Kozak I. Wplyw potencjalnych zmian klimatycznych na zdolnosc konkurencyjna glownych gatunkow drzew w Polsce. *Sylwan*. Warszawa, 2013. № 4. S. 253-347.

